

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

หลักสูตรการศึกษาระดับประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2533) ได้กำหนดแนวทางในการจัดการเรียนรู้ โดยยึดหยุ่นตามเหตุการณ์และสภาพท้องถิ่น เป็นกระบวนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้ปฏิบัติจริงให้มากที่สุด รวมทั้งใช้ทรัพยากรในท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อการจัดการเรียนรู้ สร้างความตระหนักในคุณค่าและเห็นความสำคัญของท้องถิ่น รวมทั้งความรู้ความคิดที่คนในท้องถิ่นเป็นผู้สร้างและคิดขึ้นมาทำที่จะสามารถทำได้ เพื่อนำไปใช้แก้ปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นให้ลดน้อยลงและหมดไปมากที่สุด กระทรวงศึกษาธิการโดยกรมวิชาการ ได้ติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตร สืบเนื่องจากหลักสูตรที่ใช้อยู่ในปัจจุบันนานกว่า 10 ปี มีข้อจำกัดอยู่หลายประการ ไม่สามารถส่งเสริมให้สังคมไทยก้าวไปสู่สังคมแห่งการเรียนรู้ ได้ทันการณ์

จากการที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 บัญญัติว่ารัฐต้องจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปีอย่างทั่วถึงและมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย โดยคำนึงถึงการมีส่วนร่วมขององค์กรปกครองท้องถิ่นและชุมชน ประกอบกับที่ได้มีพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 กำหนดให้การศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การสร้างองค์ความรู้ อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อมสังคมแห่งการเรียนรู้ การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทย ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา และความรู้คู่คุณธรรม ให้สถานศึกษาได้จัดทำหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ในส่วนที่เกี่ยวกับสภาพปัญหาในชุมชนและสังคมภูมิปัญญาท้องถิ่น คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อเป็นสมาชิกที่ดี ของสถาบันครอบครัว ชุมชน สังคมและประเทศชาติ ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างสมดุลยั่งยืน ตลอดจนศิลปวัฒนธรรม การกีฬา ภูมิปัญญาไทย และการประยุกต์ใช้ ภูมิปัญญา พร้อมกันนี้เพื่อให้การใช้หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานบรรลุจุดมุ่งหมายที่กำหนดไว้ สถานศึกษาต้องมีการประชาสัมพันธ์และร่วมมือกับ บิดา มารดา ผู้ปกครองและชุมชน ในส่วนของ กระทรวงศึกษาธิการจำเป็นต้องสนับสนุนส่งเสริมด้านการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ทั้งในสถานศึกษาและ นอกสถานศึกษา ดังที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 หมวด 4

แนวการจัดการศึกษา มาตรา 25 ความว่า รัฐจำเป็นต้องส่งเสริมและจัดตั้งแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ได้แก่ ห้องสมุดประชาชน พิพิธภัณฑ์ หอศิลป์ สวนสัตว์ สวนสาธารณะ สวนพฤกษศาสตร์ อุทยานวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ศูนย์การกีฬาและนันทนาการ แหล่งข้อมูล และแหล่งการเรียนรู้อื่น ๆ อย่างเพียงพอและมีประสิทธิภาพ ดังนั้น สถานศึกษาทุกแห่งซึ่งมีหน้าที่ดำเนินงานสนองนโยบายตามพระราชบัญญัติการศึกษาดังกล่าว ต้องส่งเสริมให้ผู้เรียนรู้จัก รู้คุณค่า และใช้ประโยชน์จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ และดำเนินการเพื่อให้เกิดแหล่งเรียนรู้ขึ้นในสถานศึกษา มาตรา 29 กำหนดให้สถานศึกษาร่วมกับบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น ส่งเสริมความเข้มแข็งของชุมชนโดยจัดกระบวนการเรียนรู้ภายในชุมชน เพื่อให้ชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา มีการแสวงหาความรู้ ข้อมูล ข่าวสาร และรู้จักเลือกสรรภูมิปัญญาและวิทยาการต่าง ๆ เพื่อพัฒนาชุมชนให้สอดคล้องกับสภาพปัญหาและความต้องการ รวมทั้งหาวิธีการสนับสนุนให้มีการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ในการพัฒนาร่วมกันระหว่างสถานศึกษากับชุมชน (สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอเหนือคลอง 2544 : 15 – 16)

หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ซึ่งเป็นหลักสูตรแกนกลางของประเทศที่มีจุดประสงค์ที่จะพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้เป็นคนดี มีปัญญา มีคุณภาพชีวิตที่ดี โดยมีมาตรฐานการเรียนรู้ เป็นข้อกำหนดคุณภาพของผู้เรียน สถานศึกษาต้องจัดทำสาระและมาตรฐานการเรียนรู้ที่กำหนดในหลักสูตรไปจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา สนับสนุน ส่งเสริมให้ผู้เรียนใฝ่เรียนใฝ่รู้ แสวงหาความรู้ และเรียนรู้ด้วยตนเองตามอัธยาศัยอย่างกว้างขวางและต่อเนื่อง เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ให้ผู้เรียนเกิดกระบวนการเรียนรู้และเป็นบุคคลแห่งการเรียนรู้

ชุมชนเป็นภาพย่อของโลก เป็นแหล่งเรียนรู้หลากหลายที่ครูต้องนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ให้มากที่สุด และเป็นสิ่งที่หาได้ไม่ยาก ไม่ต้องซื้อ ไม่ต้องสิ้นเปลืองค่าใช้จ่าย การที่ครูไม่ได้นำแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาใช้ในการจัดการเรียนรู้เรียกว่าครูได้มองข้ามสิ่งที่มีคุณค่ายิ่งอย่างน่าเสียดาย (วันชัย พงษา 2544 : 4) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สามารถจัดได้ทั้งในห้องเรียนและนอกห้องเรียน กองบรรณาธิการ ประชาศึกษา (2546 : 9) ได้ให้ข้อเสนอแนะไว้ว่า ครูและผู้เรียนควรใช้แหล่งเรียนรู้วิทยาการต่าง ๆ ในแต่ละท้องถิ่นให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้มากที่สุด เช่น บริเวณรอบ ๆ โรงเรียน บ้าน ชุมชน สวน ไร่ นา วัด สถานีอนามัย คนที่มีความรู้ความสามารถเฉพาะด้าน สิ่งของวัสดุต่าง ๆ และสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ที่จะก่อให้เกิดความสัมพันธ์อันดีกับการจัดการเรียนรู้ ส่งเสริมให้เกิดการเรียนรู้ตามที่หลักสูตรวางไว้

จากการสำรวจของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ที่ผ่านมาพบว่า การนำแหล่งการเรียนรู้ในชุมชนมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ภายในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ยังมีปัญหาหลายด้าน อาทิ ขาดระบบ

บริหารจัดการให้มีแหล่งเรียนรู้ที่หลากหลายและเพียงพอ ครอบคลุมความรู้และทักษะในการผลิต และพัฒนาสื่อให้มีคุณภาพ ผู้เรียนขาดโอกาสในการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการศึกษา ค้นคว้าด้วยตนเอง รวมทั้งขาดการประสานงานและส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดแหล่งเรียนรู้สำหรับบริการ แก่สังคมอย่างหลากหลายและเพียงพอ จึงจำเป็นอย่างยิ่งที่หน่วยงานและบุคลากรทุกฝ่ายจะต้อง ร่วมมือกันจัดหาแหล่งเรียนรู้เพื่อให้เกิดกระบวนการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ นำไปสู่ การสนองตอบตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 และ หลักสูตรสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2543 : 2)

จากการศึกษาแนวคิด เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ทำให้ผู้วิจัยเชื่อว่า หากครูได้นำแหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่มีอยู่ในท้องถิ่นมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ จะช่วยบรรเทาปัญหาดังกล่าวได้ กล่าวคือการเชิญวิทยากรที่มีความรู้และความชำนาญเฉพาะด้าน ในท้องถิ่นมาบรรยายให้ผู้เรียนฟังหรือสาธิตให้ผู้เรียนดู หรือการให้ผู้เรียนไปสัมภาษณ์ผู้รู้ผู้ชำนาญ เฉพาะด้านในท้องถิ่น จะช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ พัฒนา สร้างองค์ความรู้ใหม่ได้ด้วยตนเองจาก ประสบการณ์ตรงที่ได้รับ แหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชนมีจำนวนมากมายที่มีคุณค่าต่อการศึกษา สามารถนำมาใช้ในสถานศึกษาได้ทุกระยะการเรียนรู้ ซึ่งแหล่งเรียนรู้ในชุมชนเหล่านั้นมีพร้อมอยู่ แล้ว ครูผู้สอนไม่จำเป็นต้องใช้งบประมาณให้สิ้นเปลืองในการจัดซื้อ หากรู้จักการนำแหล่งเรียนรู้ มาใช้ให้เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้ อีกทั้งช่วยให้เกิดความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถานศึกษากับ ชุมชนอีกด้วย

ในการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542 มีแนวทาง การจัดการศึกษาต้องยึดหลักว่าผู้เรียนทุกคนมีความสามารถเรียนรู้และสามารถพัฒนาตนเองได้ และถือว่าผู้เรียนมีความสำคัญที่สุด ครูผู้สอนและผู้จัดการศึกษาจะต้องเปลี่ยนแปลงบทบาท จากการเป็นผู้นำ ผู้ถ่ายทอดความรู้ไปเป็นผู้คอยช่วยเหลือ ส่งเสริมและสนับสนุนผู้เรียนแสวงหา ความรู้จากสื่อและแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ซึ่งในชุมชนหรือท้องถิ่นมีอยู่แล้วมากมาย ผู้สอน ไม่จำเป็นต้องเป็นครูที่มีความรู้เฉพาะอย่าง แต่ขอให้เป็นผู้มีความศรัทธาในอาชีพ ชุมชนพร้อมที่จะ ช่วยเหลือ ในชุมชนมีผู้รู้ ผู้ชำนาญการณ์ในท้องถิ่นอยู่พร้อมแล้ว ควรใช้ประโยชน์จากทรัพยากรที่มี ในท้องถิ่นให้มากที่สุดเท่าที่จะสามารถทำได้ และอีกประการหนึ่งจากการที่ผู้ปกครอง ชุมชน และ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ทราบความเคลื่อนไหวและการเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาหรือความก้าวหน้า ทางการศึกษาในยุคปัจจุบัน ส่งผลให้ไม่สามารถให้ความร่วมมือและให้การสนับสนุนในการใช้ แหล่งเรียนรู้และทรัพยากรในท้องถิ่นเพื่อการจัดการเรียนรู้ภายในสถานศึกษาได้อย่างเต็มที่

จากการสรุปปัญหาการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ยังไม่มีการศึกษารายงานการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนที่ชัดเจนและขาดการติดตามประเมินผลอย่างต่อเนื่อง เพื่อเป็นการพัฒนาปรับปรุงการจัดการเรียนรู้ให้มีประสิทธิภาพและเกิดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของผู้เรียนที่มีคุณภาพสูงขึ้น ดังนั้นผู้วิจัยในฐานะที่เป็นครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน จึงมีความสนใจและมองเห็นความสำคัญในการจัดการเรียนรู้ของครูที่จะนำแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ซึ่งครูผู้สอนยังไม่ได้นำมาใช้ให้เป็นประโยชน์ในการจัดการเรียนรู้เท่าที่ควร และเชื่อว่าถ้าหากครูได้ใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้คุ้มค่าและเกิดประโยชน์สูงสุดจะช่วยตอบสนองการจัดการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช พ.ศ. 2542 และหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544 ผู้วิจัยจึงสนใจและมีความประสงค์ที่จะศึกษาการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประกอบการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 หากครูผู้สอนนำแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาใช้ประกอบการจัดการเรียนรู้ จะมีการใช้มากน้อยอยู่ในระดับใด และในการใช้นั้นมีปัญหาอุปสรรคอย่างไร ซึ่งข้อมูลที่ได้รับจากการศึกษาในครั้งนี้จะเป็นแนวทางให้กับครูผู้สอนและผู้บริหารสถานศึกษา รวมถึงสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ใช้เป็นประโยชน์ในการจัดการศึกษาและวางแผนเพื่อปรับปรุงพัฒนาการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประกอบการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ให้มีคุณภาพและประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับชุมชนและทุกหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ทุกระดับที่จะนำไปประกอบการพิจารณาปรับปรุงและพัฒนาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนให้คงอยู่ในสภาพที่เหมาะสมเอื้ออำนวยต่อการจัดการเรียนรู้ต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประกอบการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1
2. เพื่อเปรียบเทียบการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประกอบการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน
3. เพื่อเปรียบเทียบการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประกอบการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ที่มีประสบการณ์ด้านการสอนต่างกัน

4. เพื่อเปรียบเทียบการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประกอบการจัดการเรียนรู้ของครู ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ที่ปฏิบัติงานสอน ในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน

5. เพื่อศึกษาปัญหา อุปสรรคที่มีต่อการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนของครูในสถานศึกษา ขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

สมมติฐานของการวิจัย

1. ครูผู้สอนที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน ใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประกอบการจัดการเรียนรู้ แตกต่างกัน
2. ครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ด้านการสอนต่างกัน ใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประกอบการจัดการเรียนรู้แตกต่างกัน
3. ครูผู้สอนที่ปฏิบัติงานสอนในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน ใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประกอบการจัดการเรียนรู้แตกต่างกัน

ขอบเขตของการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูผู้สอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 146 โรงเรียน จำนวนประชากรทั้งสิ้น 2,745 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครูผู้สอน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ปีการศึกษา 2548 จำนวน 338 คน ซึ่งได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างสำเร็จรูปของ เครจซี่ และมอร์แกน (มลิวัลย์ สมศักดิ์ 2543 : 91 ; อ้างอิงมาจาก Krejcie and Morgan 1970 : 608) และสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) โดยวิธีการจับฉลาก

2. ตัวแปรที่ศึกษา

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 วุฒิการศึกษา

2.1.1.1 ปริญญาตรี

2.1.1.2 สูงกว่าปริญญาตรี

2.1.2 ประสิทธิภาพด้านการสอน

2.1.2.1 ต่ำกว่า 10 ปี

2.1.2.2 ตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป

2.1.3 ขนาดของโรงเรียน

2.1.3.1 โรงเรียนขนาดเล็ก

2.1.3.2 โรงเรียนขนาดกลาง

2.1.3.3 โรงเรียนขนาดใหญ่

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ การใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประกอบการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ปีการศึกษา 2548 แบ่งออกเป็น 4 ด้าน คือ

2.2.1 ด้านปริมาณการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประเภทต่าง ๆ

2.2.2 ด้านรูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน

2.2.3 ด้านวิธีดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน

2.2.4 ด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน

นิยามศัพท์เฉพาะ

การใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประกอบการจัดการเรียนรู้ หมายถึง การนำแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ในชุมชนมาใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยศึกษาการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประกอบการจัดการเรียนรู้ใน 4 ด้านคือ ด้านปริมาณการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประเภทต่าง ๆ ด้านรูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ด้านวิธีดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน

ประเภทแหล่งเรียนรู้ในชุมชน หมายถึง แหล่งข้อมูล ข่าวสาร ที่มีคุณค่าต่อการศึกษา โดยอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เรียนรู้อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิตเพื่อเสริมสร้างกระบวนการเรียนรู้ ได้แก่ แหล่งเรียนรู้ประเภทบุคคล แหล่งเรียนรู้ประเภทสถานที่ แหล่งเรียนรู้ประเภททรัพยากรธรรมชาติ แหล่งเรียนรู้ประเภทโบราณสถานและ โบราณวัตถุ และแหล่งเรียนรู้ประเภทวัฒนธรรม ประเพณี ความเชื่อ

รูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน หมายถึง ลักษณะและวิธีการที่นำแหล่งเรียนรู้มาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับสาระการเรียนรู้

วิธีดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน หมายถึง ขั้นตอนในการดำเนินการที่จะนำเอาแหล่งเรียนรู้ในชุมชนมาใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้เกิดคุณค่าและประโยชน์สูงสุด

ประโยชน์ที่ได้รับจากแหล่งเรียนรู้ในชุมชน หมายถึง คุณค่าที่ได้รับจากกระบวนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นในการเสริมสร้างประสบการณ์ตรงต่อการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน

ครู หมายถึง ข้าราชการครูที่ปฏิบัติงานสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ปีการศึกษา 2548

สถานศึกษาขั้นพื้นฐาน หมายถึง สถานศึกษาของรัฐที่จัดการศึกษาในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

ขนาดของโรงเรียน หมายถึง ขนาดตามเกณฑ์ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติเป็นผู้กำหนดขึ้น โดยกำหนดจากจำนวนนักเรียนเป็นเกณฑ์ในการแบ่งขนาด ได้แบ่งออกเป็น 3 ขนาด คือ

- ขนาดเล็ก หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 1-120 คน
- ขนาดกลาง หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 121-300 คน
- ขนาดใหญ่ หมายถึง โรงเรียนที่มีจำนวนนักเรียน 301 คนขึ้นไป

ประโยชน์ของการวิจัย

การศึกษาค้นคว้า เรื่องการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประกอบการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ผู้วิจัยเห็นว่า ผลการวิจัยมีประโยชน์ดังนี้

1. ด้านความรู้

1.1 ทำให้ทราบผลการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประกอบการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ใน 4 ด้าน คือ ด้านปริมาณการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประเภทต่าง ๆ ด้านรูปแบบการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน ด้านวิธีดำเนินการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชน และด้านประโยชน์ที่ได้รับจากการใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน

1.2 ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประกอบการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ที่มีวุฒิการศึกษาต่างกัน

1.3 ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประกอบการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ที่มีประสบการณ์ด้านการสอนต่างกัน

1.4 ทำให้ทราบผลการเปรียบเทียบการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประกอบการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 ที่มีขนาดโรงเรียนต่างกัน

1.5 ทำให้ทราบปัญหา อุปสรรคในการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประกอบการจัดการเรียนรู้ของครูในสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1

2. ด้านการนำไปใช้

2.1 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน นำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนเพื่อพัฒนาปรับปรุง และขยายผลการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประกอบการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้มีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลต่อการเรียนรู้ของผู้เรียน

2.2 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 1 นำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนเพื่อพัฒนาปรับปรุงและให้การส่งเสริมสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประกอบการจัดการเรียนรู้ภายในสถานศึกษาในสังกัด

2.3 ชุมชนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทุกระดับ นำผลการวิจัยไปใช้ในการวางแผนพัฒนาและปรับปรุงแหล่งเรียนรู้ในชุมชน ให้คงอยู่ในสภาพที่เหมาะสมเอื้ออำนวยต่อการเรียนรู้ รวมถึงการให้ความร่วมมือ ส่งเสริมสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประกอบการจัดการเรียนรู้ภายในสถานศึกษา

2.4 ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน นำปัญหาและอุปสรรคไปปรับปรุงแก้ไขการใช้แหล่งเรียนรู้ในชุมชนประกอบการจัดการเรียนรู้ในสถานศึกษาให้ดีขึ้น เกิดสภาพคล่องต่อการจัดการเรียนรู้ให้แก่ผู้เรียน และผลการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์สำหรับชุมชน ผู้ที่สนใจทั่วไป รวมทั้งใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยในโอกาสต่อไป